

Ankieta

„Słownika Polski Walczącej na Kresach Północno Wschodnich II Rzeczypospolitej”

1. **Tadeusz Krzymowski** syn Adama Alfonsa Sokołowskiego i Jadwigi Sokołowskiej. Od urodzenia do sierpnia 1944 r występowałem pod nazwiskiem rodzowym: Sokołowski. W sierpniu 1944 r (po wcześniejszej ucieczce z obozu w Miednikach) przybrałem nazwisko Krzymowski Teodor, Tadeusz, ur. w 1928 r. Na tych fałszywych dokumentach przyjechałem do Polski, gdzie dopiero w 1957 r. zgłosiłem nielegalną zmianę nazwiska i w Dzielnicowej Radzie Narodowej w Warszawie uzyskałem formalną zmianę nazwiska z Sokołowskiego na Krzymowskiego. Od września 1943 r. do 18 lipca 1944 r. występowałem pod pseudonimem „Burza „
2. Urodzony 30 lipca 1927 r. w Cudzeniskach w ówczesnym pow. Oszmiańskim
3. nie dotyczy
4. Uczeń szkoły podstawowej w Ostrowcu.
5. Praca w gospodarstwie rolnym rodziców, nauka na prywatnych kompletach
6. nie dotyczy.
7. W pierwszych dniach września 1943 r. zaprzysiężenie na ręce mjr Jana Szostakowskiego w Ostrowcu, (rejon Ostrowiecki). Bezpośredni dowódca podchorąży Zbigniew Skowroński ps. „Sosna”. Główne zadania: nocne akcje w celu zdobywania i gromadzenia broni oraz przywożenie z Wilna i rozprowadzanie podziemnej prasy, drobne akcje dywersyjne itp. W połowie marca 1944 r. wraz z bratem Z. Sokołowskim ps. „Pocisk”, Mamertem Rymkiewiczem ps. „Szary”, Jeremim Maruszewskim ps. „Huragan”(później „Makaląg”) w pełnym uzbrojeniu i umundurowaniu skierowani zostaliśmy do Brygady Oszmiańskiej A.K. W trakcie marszu spotkaliśmy 1. Brygadę A.K. dowodzoną przez por. „Juranda”. Ze względu na nasze uzbrojenie i umundurowanie zaproponowano nam pozostanie w pierwszej Brygadzie. Zostaliśmy włączeni do plutonu 3., potem do żandarmerii (dow. Plutonu „Sęp”) i po krótkim okresie odkomenderowany zostałem do Zwiadu Konnego, dowodzonego przez por. „Ptasznika” (Borys Sztark). W Szwadronie Zwiadu Konnego, którymi dowodzili kolejno: por. „Fakir” (Zyndram-Kościakowski), i podchorąży „Prus” zostałem do rozbrojenia tj 18 lipca 1944 r. W czasie Akcji Burza, 1. Brygada Juranda wchodząca w skład II Północnego Zgrupowania Armii Krajowej, dowodzonego przez mjr „Węgielnego”, uczestniczyła w pierwszym tygodniu lipca 1944 r. w walkach frontowych prowadzonych przez Armię Czerwoną na odcinku Suderwa, Zaozierce, Gładkiszki, Mejszagoła Dukszty Pijarskie (do rzeki Wilii). W dniu 12 lipca na rozkaz dowódcy Komendanta Okręgu wycofano nas z odcinka frontowego i rozkazano udanie się do Wilna. Zwiad Konny dowodzony przez podchorążego „Prusa” tworzył ubezpieczenie przednie kolumny marszowej. Po całonocnym marszu, w godzinach wczesno-rannych w dniu 13 lipca, we wsi Krawczuny zostaliśmy znienacka zaatakowani przez silne oddziały armii niemieckiej, które w nocy przedarły się przez pierścień okrążający i w sile 3,5 tys dobrze

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

1964

104

PHYS 104

PHYSICS DEPARTMENT
UNIVERSITY OF CHICAGO
5734 S. UNIVERSITY AVE.
CHICAGO, ILL. 60637

PHYSICS DEPARTMENT
UNIVERSITY OF CHICAGO
5734 S. UNIVERSITY AVE.
CHICAGO, ILL. 60637

uzbrojonych żołnierzy zaatakowali nadciągające pod Wilno II Zgrupowanie Armii Krajowej. Uważa się, że była to największa bitwa żołnierzy Armii Krajowej, (wspieranych przez Armię Czerwoną) z przeważającą siłą żołnierzy niemieckich. W walce zginęło około 100 zabitych żołnierzy AK (pochowanych w Kalwarii Wileńskiej i okolicy) i wielu zostało rannych. Pod Krawczunami poległ dowódca naszej Pierwszej Brygady por. (kpt) „Jurand” (Czesław Grąbczewski), szef Brygady st. sierżant „Sęp” (Maurycy Palenko) sierżant „Szary” Ze zwiadu Konnego polegli ułani: kpr. „Kukułka”, „Wiatr” i „Słowik”. Na skutek upadku z zabitego konia zostałem kontuzjowany (wstrząśnienie mózgu) i odnaleziony przez sanitariuszki 24 Brygady Braclawskiej, które przewiozły mnie do oddziału w jednej z podwileńskich wsi. W dniu 17 lipca po przejściu przez Wilno przemieszczaliśmy się w kierunku Puszczy Rudnickiej O świcie 18 lipca, okrążyły nas oddziały Armii Czerwonej i zażądały złożenia broni. Po rozbrojeniu doprowadzeni zostaliśmy pod eskortą do Miednik, gdzie w prymitywnych warunkach umieszczono nas w barakach, otoczonych murem ochronnym. Wobec braku wody zorganizowano jej donoszenie z pobliskiej wsi. W czasie noszenia wody wraz z bratem uciekliśmy z obozu i udaliśmy się do miejscowości Onżadowo, gdzie przebywała nasza matka i mała siostra. Po miesięcznym pobycie w Onżadowie u byłego członka AK Franciszka Jusiela i po uzyskaniu z Wilna dokumentów na nazwisko Krzymowscy, przenieśliśmy się do Bezdán i stamtąd do Sowchozu Jurkiszki koło Mejszagoły. W sowchozie pracowałem początkowo jako robotnik, później rachmistrz i buchalter. W sierpniu 1945 r. kolejnym transportem ewakuacyjnym wyjechaliśmy do Polski.

8. Nie podejmowałem żadnej działalności organizacyjnej i politycznej po 18 lipca 1944 r.
9. Mimo zmiany nazwiska i przebywania w PRL na nielegalnych (fałszywych) dokumentach, po ujawnieniu tego faktu (po 12 latach używania fałszywego nazwiska) nigdy nie byłem represjonowany.
10. –nie dotyczy
11. Po przyjeździe do Polski podjąłem pracę w Państwowych Nieruchomościach Ziemskich w Brodnicy, w Zespole Majątków Państwowych Karbowo-Birkenek. Pracowałem tam do września 1946 r. Jesienią 1946 r. zdałem w Państwowym Gimnazjum w Brodnicy jako eksternista egzamin z zakresu gimnazjum. W tymże roku zostałem przyjęty na Rok Wstępny na Wydział Weterynaryjny Uniwersytetu Warszawskiego. Po jego ukończeniu w 1947 r. zostałem przyjęty na I rok studiów weterynaryjnych, które ukończyłem w 1952 r. uzyskując dyplom lekarza weterynarii. W latach 1948-1951 równolegle ze studiami weterynaryjnymi studiowałem biologię na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Warszawskiego.

W dniu 1 III. 1950 r. podjąłem etatową pracę na stanowisku zastępcy asystenta w Katedrze Fizjologii Zwierząt Wydz. Weterynaryjnego Uniwersytetu Warszawskiego W Katedrze Fizjologii Zwierząt UW, a następnie SGGW w Warszawie przeszedłem wszystkie szczeble pomocniczego pracownika nauki uzyskując w 1957 r. stopień naukowy doktora.

Z dniem 1 stycznia 1959 r. przeniósłem się do Olsztyna i objąłem kierownictwo Zakładu Fizjologii Zwierząt na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej w Olsztynie. Stopień naukowy doktora habilitowanego został mi nadany przez Radę Wydziału Weterynaryjnego SGGW w Warszawie w 1960 r. W roku 1961 objąłem stanowisko docenta i Kierownika Zakładu Fizjologii Zwierząt, przekształconego w późniejszych latach w Katedrę Fizjologii Zwierząt, a następnie w Instytut Fizjologii Zwierząt.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

1

W latach 1963-1965 byłem Prodziekanem Wydziału Zootechnicznego, w latach 1965-1968 - prorektorem Wyższej Szkoły Rolniczej w Olsztynie, a w latach 1968-1972 rektorem WSR, a następnie rektorem Akademii Rolniczo-Technicznej (1972-1975).

Tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskałem w 1965 r., a profesora zwyczajnego w 1976 r. W maju 1971 r. zostałem wybrany członkiem koresp. PAN, a w 1986 r. członkiem rzeczywistym PAN. Moją specjalnością naukową jest fizjologia zwierząt, a w jej ramach endokrynologia rozrodu zwierząt. Pełniłem poza miejscem pracy wiele funkcji organizacyjno-naukowych z wyboru lub nominacji.

Od 1988 r. przeszedłem do pracy w Polskiej Akademii Nauk. W Olsztynie zorganizowałem od podstaw Centrum Agrotechnologii i Weterynarii-Polskiej Akademii Nauk, które zostało przekształcone w 1995 r. w Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN. W latach 1988-1997 zajmowałem stanowisko dyrektora Centrum a następnie Instytutu a w nim kierownika Zakładu Lokalnych Regulacji Fizjologicznych. W 1998 r. przeszedłem na emeryturę.

Ożeniłem się w 1950 r. z Danutą Ciapała. Z małżeństwa tego mam dwóch synów (urodz. w 1951, 1953). Rozwiodłem się w 1957 r. i ożeniłem z Haliną Sokorską z d. Snarską. W 1985 roku ożeniłem się ze Stanisławą Stefańczyk, obecnie profesorem w Polskiej Akademii Nauk.

Z tytułu ukończenia studiów weterynaryjnych uzyskałem stopień wojskowy podporucznika. W roku 1975 uzyskałem awans na porucznika a w 2000 r. awans na stopień kapitana.

Posiadam następujące odznaczenia i wyróżnienia (w nawiasach rok nadania):

Krzyż Komandorski (1999) Krzyż Oficerski (1977) Krzyż Kawalerski (1973) Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi (1964), Krzyż Partyzancki (1976), Krzyż Armii Krajowej (Londyn 1976), Medal Komisji Edukacji Narodowej (1979), Tytuł honorowy - Zasłużony Nauczyciel PRL (1976), Brązowy (1969), Srebrny (1975), Medal za Zasługi dla Obronności Kraju, Odznaka Grunwaldu (1974), Honorowa Odznaka Żołnierza I Wileńskiej Brygady AK (1980), Odznaka Pamiątkowa Akcji „Burza” (1994), Medal 50-lecia PAN.

Tytuł „doctor honoris causa Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie” (1995)
Tytuł „Honorowy Obywatel Olsztyna”. (2001).

Tadeusz Krzymowski

e-mail: *tadeusz.krzymowski@neustrada.pl*

